

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 8. julija 2021 - Leto XXXI, št. 27

stran 2

»NA ZDRAVJE, VSE NAJBOLJŠE, SLOVENIJA!«

Živi naj Slovenija, živijo Slovenci!
stran 3

»Od srcá do srcá šké priti, ka je v knigi zapisano«
stran 4

Nikdar mi je nej na misli prišlo
stran 8

»Na zdravje, vse najboljše, Slovenija!«

2. julija v popoldanskih urah so sodelavci Generalnega konzulata RS v Monoštru pogosto pogledovali proti nebu. In čeprav so se

iz Porabja in z Goriškega kot tudi župan Monoštra *Gábor Huszár* ter župani porabskih in goriških občin. Svečanosti se je udeležil

nostni govornik Alojz Kovšca dejal, da so Slovenci ponosni na svoje simbole in predvsem na svoj jezik. Predsednik Državnega sveta je izpostavil, da se moramo za slovensko kulturno in državno samozavest v prvi vrsti pokloniti zavednim rojakom – tudi izven današnje države. *»Slišati slovenski jezik tukaj, v Porabju, spremljati povezanost slovenske skupnosti, vaša prizadevanja za ohranitev slovenske identitete ter krepitev pripadnosti zlasti med mladimi generacijami, opazovati izjemen trud kulturnega in gospodarskega čezmejnega sodelovanja, je darilo posebne vrste in pomena,«* smo slišali

spraševala, le kaj naj zaželi Sloveniji za rojstni dan. Odgovore na njeno vprašanje so podali osnovnošolci z obeh strani meje, v

letošnje predsedovanje zaradi kriznega obdobja drugačno. *»Nas slogan se glasi: 'Skupaj. Odporna. Evropa.' Želimo*

Gostiteljica Metka Lajnšček je pozdravila goste z obeh strani meje

Slavnostni govornik, predsednik Državnega sveta RS, Alojz Kovšca

oblaki nad Porabjem zgrinjali že ves dan, so slavnostni sprejem ob jubilejnem, 30. dnevu državnosti na dvorišču diplomatsko-konzularnega predstavništva uspeli prirediti – na suhem.

Goste iz obeh sosednjih držav je na vrtu sprejela gostiteljica generalna konzulka *Metka Lajnšček*. Med njimi je pozdravila predsednika Državnega sveta RS *Alojza Kovšca*, veleposlanika RS v Budimpešti *Marjana Cencena*, vladnega poverjenika v Železni županiji *Bertalana Harangozója*, podpredsednika Skupščine Železne županije *Bálinta Kondoro*, podpredsednika Skupščine Zalske županije *Ferenca Ruzsicsa*, slovensko parlamentarno zagovornico *Eriko Köleš Kiss*,

Vrt generalnega konzulata se je napolnil z madžarskimi in slovenskimi gosti

tudi lendavski madžarski generalni konzul *László Máthé*.

Po besedah gostiteljice Metke Lajnšček so tokratni dogodek

od slavnostnega govornika, ki je še dodal, da so bili Slovenci izven matice s svojo jekleno voljo, samozavestjo in ponosom *»svetel svetilnik v nemirnih časih osamosvajanja«*, ko je mlada Slovenija nujno potrebovala mednarodno priznanje. Na koncu svojega nagovora se je predsednik Državnega sveta RS zahvalil Madžarski za pomoč, ki jo izkazuje porabski slovenski skupnosti.

Sledil je kulturni program, ki ga je sestavila in na oder postavila učiteljica asistentka na seniški šoli *Valentina Novak*. Glasbeno podlago zanj je prispevala prekmurska zasedba Marko banda, ki je – prav tako kakor Republika Slovenija – že dopolnila trideset let. Med nežnimi melodijami ljudske pesmi *»Zrelo je žito«* nas je učenka DOŠ Gornji Senik *Vanesa Šulič* s svojim recitalom zvalila na prostrana polja cvetočega maka in žita. Nato se je srednješolka *Štefanija Dravec*

svoji videoposlanici so praznujoči deželi voščili obilo nasmeha in sreče. Folkorna skupina DOŠ Števanovci je Slovenijo pozdravila s spletom prekmursko-porabskih ljudskih plesov, spremljalo jih je pet godcev Marko bande.

V nadaljevanju smo preko pesmi *Ferija Lajnščka* *»Moja Slovenija«* izvedeli, zakaj se dijakinja Štefaniji *»dvojina smehlja«* in zakaj se v domači kraj *»zmeraj vrača kot lastovka«*. Sledilo je simbolno dejanje, po prastari šegi so namreč mlade števanovske folkloristke navzočim ponudile košček domačega kruha in ščepec soli (*»morja, ki ni moglo nazaj v nebo«*). Na mizi pa je počivalo trideset hlebcev – po eden za vsako samostojno leto Slove-

»krepiti odpornost Evropske unije, da se bo v prihodnje učinkoviteje lahko soočala s krizami. Bomo pa vodili tudi razpravo o prihodnosti Evrope, ki naj bi postala bolj povezana in združena. Predsedovanje je izziv, toda tudi priložnost za promocijo Slovenije in krepitev njenega ugleda.«

Na koncu svečanosti so gostje stopili k pogrnjenim mizam, ki jih je s prekmurskimi dobrotami obložila Šunkarna Kodila iz Markišavcev. Navzoči so lahko okusili posebnosti z Zaščiteno geografsko označbo EU, Slovenija namreč v letu 2021 nosi tudi naziv *»Evropske gastronomske regije«*.

Na dvorišču se je kmalu zaslislalo

Mize je s prekmurskimi dobrotami obložila Šunkarna Kodila iz Markišavcev

Trideset hlebcev domačega kruha – hlebec za vsako leto (kruh je bil del dekoracije in dejansko del scenarija)

predsednico Zveze Slovencev na Madžarskem *Andreo Kovács* in predsednika Državne slovenske samouprave *Karla Holca*. S svojo prisotnostjo so dogodek počastili škof Škofije Murska Sobota *Peter Štumpf* ter duhovniki

priridili z dvojnimi namenom, in sicer kot obeležitev tridesetletnice samostojnosti Republike Slovenije in začetka drugega slovenskega predsedovanja Svetu Evropske unije.

Po kratkem pozdravu je slav-

nije –, ki so simbolizirali, kako se je morala dežela iz leta v leto truditi za svoj kruh.

Generalna konzulka Metka Lajnšček nam je v pogovoru dejala, da čeprav je Slovenija pred leti že predsedovala Svetu EU, je

cingljanje kozarcev z vzkliki: *»Na zdravje, vse najboljše, Slovenija!«* (Slika na 1. strani: *Vanesa Šulič* in *Štefanija Dravec* ter *Marko banda*, prizor s proslave.)

-dm-
foto: S. Eöry

Praznovanje Zveze Slovencev na Madžarskem

ŽIVI NAJ SLOVENIJA, ŽIVIJO SLOVENC!

Osrednja prireditev Zveze Slovencev na Madžarskem ob 30. obletnici samostojnosti

Jože Hirnók

Slovenije je potekala v petek, 25. junija v Slovenskem kulturnem in informacijskem centru

nök, takratni predsednik Zveze Slovencev, se je spominjal na dogodke v Ljubljani izpred 30 let, ki jim je tudi sam prisostvoval. Omenil je takratno pomoč organizacije Sloveniji, med drugim organiziranje krvodajalske akcije s pomočjo Rdečega križa Železne županije. Zveza Slovencev je na Madžarskem tudi kupila določena zdravila za rakičansko bolnico, obenem je v pismu zahtevala od takratnega predsednika madžarske vlade Jožefa Antalla, naj Madžarska

priča dogodka, ko je 2-milijonski slovenski narod odgovorno in dostojanstveno iz

Jožef Škalič

razil svojo voljo in odločitev za lastno državo. Upam, da državljani Madžarske, ki so jo pred kratkim zapustile sovjetske enote, s simpatijami spremljajo prizadevanje slovenskega naroda. V teh urah pa, ko odmeva na ozemlju Slovenije hrup tankov Jugoslovanske armade, zgolj naklonjenost ni dovolj. Zaradi tega se kot madžarski državljani slovenske narodnosti in kot predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem obračam na madžarsko vlado s prošnjo, da prizna mlado slovensko državo in obsodi brezobzirno agresijo jugoslovanske vojske proti državi Sloveniji, ki je bila ustanovljena na podlagi plebiscita.

je, da je k slovenski osamosvitvi vodila takratna enotnost slovenskega naroda, katerega del smo tudi zamejci in Slovenci po svetu. Obžaloval je zaradi trenutne razdvojenosti znotraj države in tudi v Evropi. Kot je povedal, verjetno bi bila Evropa zdaj zelo drugačna, če v monoštrski bitki pred približno 400 leti ne bi stopili skupaj evropski narodi. Pozval je Porabske Slovence, naj bodo ponosni na svojo poreklo, kulturo in tradicijo.

Predsednica Zveza Slovencev

mativnem centru. Uporabljene so bile različne tehnike, saj so na ogled risbe, slike,

Andrea Kovács

grafike, izdelki iz plastelina, ličja in papirja. Motivi, ki so poslikani, so lepote, simboli

Dvorana v Slovenskem domu se je napolnila; v prvi vrsti tudi monoštrski župan Gábor Huszár, generalna konzulka Metka Lajnsček, slovenski veleposlanik v Budimpešti Marjan Cencen, predsednica ZSM Andrea Kovács in župan občine Kuzma Jožef Škalič

v Monoštru, ki je bil tokrat okrašen z barvami slovenske trobojnice. Proslavi sta prisostvovala tudi novi veleposlanik

čimprej prizna samostojno Slovenijo. V pismu je med drugim pisalo: »Bilo mi je v veliko čast, da sem se ob razglasit-

Po citatu iz takratnega pisma se je bivši predsednik spominjal tudi na takratno pot v Mursko Soboto, ki je bila uvod v organiziranje krvodajalske akcije v Porabju. »Veliko ljudi je dalo kri prvič v življenju. 54 ljudi od 60 prijavljenih je lahko pomagalo s svojo krvjo. Prostovoljno se je prijavilo tudi precej Madžarov, med njimi 11 vojakov, ki so služili vojaški rok na Gornjem Seniku. S tem dejanjem je 60 madžarskih državljanov Slovenijo simbolično priznalo za samostojno državo.«

Predsednik je svoj govor končal s stavkom Živi naj Slovenija, živijo Slovenci!

S slovenske strani je Porabce pozdravil župan občine Kuzma Jožef Škalič, ki je izpostavil, da ni veliko dvomilijonskih narodov na svetu, ki imajo lastno državo. Po njegovem je pomembno, da se sosedje, ki živijo v istem prostoru, poznajo, in če se le da, govorijo jezik drug drugega. Poudaril

Vokalna skupina Aeternum je navdušila publiko

Andrea Kovács se je zahvalila vsem, ki so sodelovali na natečaju organizacije, ki ga je razpisala z naslovom Slovenija zame. Iz nastalih del, ki so jih poslali porabski osnov-

in značilnosti Slovenije,« je izpostavila Andrea Kovács in navzoče povabila na ogled razstavljenih del.

Slovesnost je s svojim izjemno kvalitetnim nastopom popest-

Del občinstva

R Slovenije v Budimpešti dr. Marjan Cencen in generalna konzulka v Monoštru Metka Lajnsček. Navzoči so bili porabski in tudi nekateri gorički župani ter vodja monoštrskega okrajnega vladnega urada István Orbán. Slavnostni govornik Jože Hir-

vi suverene Slovenije lahko udeležil proslave, ki je bila 26. junija 1991 v Ljubljani. Politično vodstvo Slovenije je izrazilo zadovoljstvo, da so se slovesnosti ob avstrijskih deželnih glavarjih udeležili tudi predstavniki Železne in Zalske županije. Bili smo

Specialitete slovenske kuhinje iz plastelina, pripravile so jih učenke števanovske šole

no- in srednješolci ter odrasli, je nastala razstava v razstavnem prostoru Slovenskega doma. »Hvala vsem, ki ste se odzvali našemu povabilu in ste poslali vaše likovne in rokodelske izdelke, ki so od danes naprej na ogled v Slovenskem kulturnem in infor-

mila vokalna skupina Aeternum iz Prekmurja, ki je zapela tudi na sprejemu po proslavi. (Slika na 1. strani: Andrea Kovács in Marjan Cencen med ogledom razstave.)

Marijana Sukič
Fotografije: Silva Eöry

PREKMURJE

Leto

Prišlo je leto in že so se začnile nevole. Klimatske spremembe so prinesle svoje, pa čiglij je na žalost ške furt dosta takših, steri v tau ne võrvejo. In tak je pred dnevi tudi v Prekmurji že spadnola prva toča in pavrom in drugim, steri delajo z zemlaup, napravila kvar. Ka de se li ške godilo do konca leta? Smo pa veseli, ka je leto prišlo zavolo toga, ka je vsakši den menje okuženih z nauvim koronavirusom. Vupajmo, ka se varianta, stero zovejto delta, nede preveč brž preselila v té naš tau Evrope, pa ka mo bar leto leko preživeli kelkotelko normalno. Istina gé, ka ene tradicionalne prireditve do, drüge, spoj tiste, na sterih se ponavadi zbere malo več lüstva, pa tudi letos odpadnjo. Med temi je na primer tudi tradicionalni böltinski folklorni festival.

Zavod za kulturo, turizem in šport Murska Sobota že neka let skrbi za tau, ka je vleti ob koncih kedna veselo. Petki so rezervjarni za Soboško poletje, sobote pa za Skrito dvorišče. In tak so se že ali do se ške julijuša (ob 21.00) in augusta (ob 20.00) ob petkaj na Trgi kulture predstavili: Romano Glauso (2.7.), Rudolf Gas & The Family (9.7.), Marko banda (16.7.) Joker out (23.7.), Dinamitke (30.7.), ThanX (6.8.), Flat Hats (13.8.) in Klapa Šufit (20.8.). Na Skritom dvorišči (rejsan de za skriti dvor, sredi varaša, za zidino, v steroj je Hranilnica prekmurskih dobrot) pa so 3. julijuša že notpokazali: MD PROJECT - Miles Davis, 30 let zatem (3.7.), na rej pa ške pridejo: Eva Hren (10.7.), ZZ QUARTET (7.7.), BLUES EXPERIENCE (24.7.), ANBOT (31.7.), FREEKIND (7.8.), džeZZva (14.8.) in TEO COLLORI & MOMENTO CIGANO (21.8.). Če vas paut pripela v Soboto, vabljeni na steroja od omenjenih koncertov, vej pa nej trbej plačati nikše vstopnine.

Silva Eöry

»OD SRCÁ DO SRCÁ ŠKÉ PRITI, KA JE V KNIGI ZAPISANO«

»Janoš Kúhar nam zaistino gučijo: po cerkvi, po kejpaj v njej in po svojom deli. Na nji spominata farof in grob. Gda tádemo in preišlavamo, v srci čüjemo, ka nam škéjo pokojni plebanoš nika lejþoga povodati.« Tak so gučali generalni vikar murskosoboške püšpekije 20. juniuša po svetoj meši v spomin 120. oblejtnice narodjenja »stebra slovenstva« Janoša Kúhara. Lojze Kozar mlajši je o duhovniki, šteri so petdeset lejt slüžili na Gorenjom Seniki, napiso knigo z naslovom »V imeni Očé«. Po meši smo pisatela prosili, aj malo pripovejda o svojom nauvom romani.

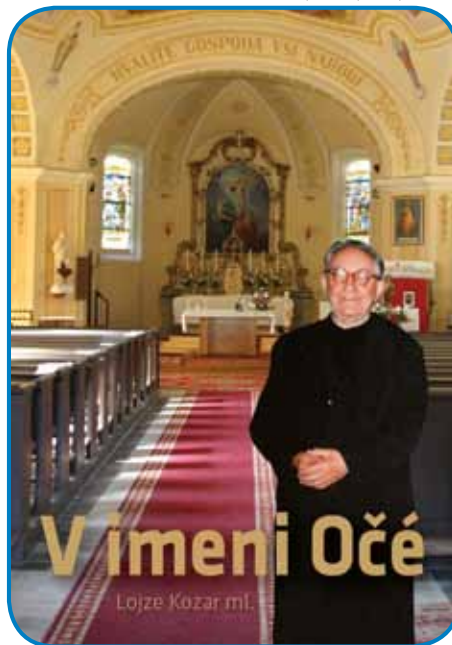
- Gospaud generalni vikar, napisali ste edno knigo, štera je nej prausen življenjepis, liki eden roman. Kak ste se odlaučili, ka ga napišete?

»Dugo sem že o tejm preišlavo. Že pred več kak 14 lejtami, gda sva z Marijov Kozar Mukič pripravljala kratko knigo o Janoši Kúhari, sem vüdo, ka so té plebanoš tak veuki, tak dosta dobroga so napravili, ka bi trbölo malo bole opisati njino življenje. Te sem že celau emo par strani napisani. Tistoga réda pa sem dostakrat nej emo čas, trbölo je drügo delati in sem te tak odlago. Lani pa je prišo té bejsen viru s Kine pa smo nika nej mogli delati ali titi med lidi. Te sem si pravo: 'Čakaj, zdaj je prilika, ka začneš malo dale tau pisati.' Gda sem cujseu, je že šlau. Té dogodek pa ovi dogodek, in je čeduže več napisanoga bilau. 'Viš, tau pa zdaj moreš dokončati, ka bi Janoš Kúhar eške bole živeli, ka bi je vsi poznali.' Vupam, ka zdaj dosegne mo té ciu, ka je bole spoznajo tü v Porabji, depa v Prekmurji in indrik v Sloveniji ranč tak.«

- Gda sem opro vašo knigo, sem včasik vüdo, ka je napisana v prvoy peršoni (osebi). Zakoj ste se odlaučili, ka do gospaud Kúhar sami pripovejdati?

»Zatok, ka so mi uni gučali. Tau ne morem raztomačiti, kak so gučali, liki v srci sem čüto, ka

škéjo plebanoš Kúhar nika povodati. Namé so samo 'ponücali' kak medij, šteri lidam njegve reči dale tomači. Te sem začno pisati tak, kak liki bi nam zdaj

V knigi pripovejda jo Janoš Kúhar o svojom žitki - za 120. jubilej narodjenja plebanoša sta go vödali dve slovenski krovni organizaciji

uni gučali in tau je tak ostalo do konca knige. Tam pa sem cujdau eden intervju o tejm, ka se po njegovom življenji v Porab-

»Gda sem eške nej mislo cejlo knigo napisati, sem začno s sprevodjov Janoša Kúhara, kak če bi mi uni o svojom pokapanji kaj gučali. Gda sem emo tau napisano, sem si pravo: 'Če je bilau pokapanje, te so mogli prva mrejtí tö. Kak je bilau pri njinoj smrti?' In te sem tisto napiso, gda so mrlí. Te pa tau, ka so delali v preminauči lejtaj, in sem üšo nazaj, nazaj. Po tistom sem že vüdo, zakoj so ništerni pravli, ka so Janoš Kúhar takši boječi delüvali. V istini so nej bili boječi, samo so živeli v zmetnoj situaciji po bojni, bili so

pregnani z Gorenjoga Senika. Zakoj so bili tak močen Slovenec? Zatok, ka so meli na Tišini takšoga plebanoša, šteri so

Predsednik DSS Karel Holec se je v imeni založnika zavalo pisateli Lojzeti Kozari, ka je »vzeu čas za svojo düšo« in napiso knige o Janoši Kúhari

ji godi. Kak uni gledajo na té svejt, na lidi, šteri gnes živémo. Tak ka od srcá do srcá šké priti vse tau, ka je v knigi zapisano.«

- Gučali ste od konca knige, štera je po ednom drügom tali tö nenavadna. V vašom romani se vse naaupek godi kak v človečom žitki: začnete s pokapanjom gospauda Kúhara in pridete do njinoja narodjenja. Zakoj ste tau paut odebrali?

je okrstili. Tau so bili dr. Franc Ivanocy, šteri so dosta napravili na Slovence, in slovenstvo položili Janoš Kúhari v srce. In tak sem te pomalek üšo nazaj, vse do začetka, do njinoja narodjenja. Do starišov, šteri so bili plebanoši močna pomauč - nej samo materialna, liki duhovna tö -, dali so jim slovensko rejč in slovensko kulturo. V knigi je malo ta paut za nazaj opravlena, na konci pa donk vidimo,

ka je vse tau povezano. Ka vsi živémo edno dugo paut in vsi nikam démo. Démo pa - kak krščeniki pravimo - v nebesa. In v knigi leko začütimo, ka so Janoš Kúhar tö tam v nebesaj.«

- Gda sva prihajala od groba gospauda Kúhara, sva se pogučavala, kelko je v tom romani vözmišlene fikcije. Kelko pravi podatkov z virov ste ponücali, kelko ste se pogučavali z lidami na Gorenjom Seniki?

»Pravzaprav je vse, ka piše v knigi, istina. Ali je bilau napisano v kakši knjigaj, v kakšom pismi, ali mi je štoj pravo od tej lidi, šteri so je poznali. Mogauče je bila samo edna miseu, ka sem nindrik najšo, ali pa sem na priliko spozno ime plebanoša, pri šterom so Janoš Kúhar slüžili kak kaplan. Te sem eške malo dale gledó, ka se je tistoga ipa godilo, kakši so bili tistoga reda pokojni plebanoš. In sem s toga napravo edno pripovejst. Dobesedno se je seveda nej tak godilo, vej sem pa nej biu paul leg ali držó mikrofón. Leko pa si mislimo, ka se je tau vse vrnau tak godilo.«

- Gda sem prejþpogledno vašo knigo, sem na pamet vzeu, ka ste dali trnok veuki poudarek na slovenstvo. Zakoj ste tau tak vöpostavili?

»Brezi slovenstva si ne moremo zamisliti Janoša Kúhara. Uni so bili Slovenec, za Slovence so delali. Vse, ka so pretrpeli, so trpeli zavolo toga, ka so bili Slovenec, ka so steli Slovencom pomagati. Poznana je njina miseu: 'Slovinci smo bili, Slovinci smo, Slovinci ostanemo, tau aj ostanejo naša deca tö.' In tau je ranč tak sporočilo té knige: ka bi ostali Slovinci vsi, šteri živémo v Porabji, v Sloveniji ali indrik po svejti. Ka bi gordržali vse tau, ka nam je bilau dano od Bogá in od naši starišov.«

(Kejp na 1. strani: Sekretarka ZSM Gyöngvi Bajzek je talala nauve knige vörnikom, šteri so bili navzauči pri svetešnjój meši.)

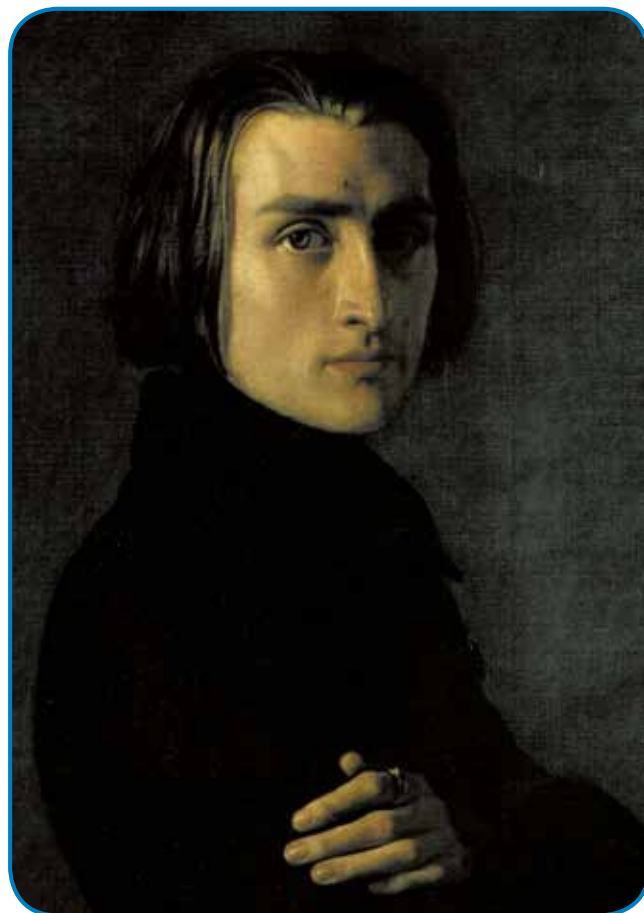
-dm-

Glasba nas bogati, povezuje, združuje in se oglašča čisto povsod ...

MADŽARSKI IN SLOVENSKI GLASBENIKI SKOZI ČAS IN PROSTOR (3) MADŽARSKA IN FRANZ LISZT

Madžarski romantični skladatelj, klavirski virtuoz, dirigent, učitelj, prireditelj in organist Liszt je bil krščen za Ferenc/z/a in se je rodil 22. okt. 1811 v vasi Doborjan (Raiding) pri Eisenstadtu na Madžarskem, danes Avstrija. To je bilo leto velikega kometa in bližnji cigani so mu že kot otroku napovedali bleščečo prihodnost. Njegov oče Adam L. je bil oskrbnik posestev princa Esterházyja. Na njegovem dvoru je slovit F. J. Haydn služil 30 let. Mozartov učenec J. N. Hummel je bil tam dvorni kapelnik, velikokrat pa je tja prišel tudi L. Cherubini. Sam Adam je znal igrati na večino inštrumentov in je zato svojemu sinu Franzu kupil klavir, brž ko je bil ta dovolj velik, da je lahko zlezal na klavirski stol. Fant je kar pod očetovim vodstvom neverjetno napredoval in pri devetih letih prvič nastopil pred občinstvom. Vse je očaral z domisljicami, ki jih je ukradel nekemu takrat zelo cenjenemu, od slave zaslepljenemu pianistu. Kmalu zatem je požel navdušenje s solističnim nastopom na Esterházyjevem dvoru. V prvi kritiki lahko preberemo, da njegovo igranje presega vse meje občudovanja. Tamkajšnji veljaki so se povezali in mlademu geniju priskrbeli 6-letno štipendijo.

Zaradi sinovih študijev se je cela družina z Madžarske preselila na Dunaj. Tam je Franz študiral pri C. Czernyju in A. Salieriju. Hkrati je nastopal kot čudežni otrok na klavirskih koncertih. Pozneje, 12-leten (1823), je odšel v Pariz, kjer je postal učenec A. Reiche in F. Paëra. Že naslednje leto je prvič nastopil v Parizu in dosegel tak uspeh, da je postal ljubljenec v pariških salonih. Po triumfalnih koncertnih turnejah po vsej Evropi je v l. 1835-39 živel z grofico Marie d'Agoult (imela sta tri otroke, njuna hči Cosima je

Franz Liszt: »... v tem izrednem virtuozu, strastnem ljubimcu, verniku in izvrstnem skladatelju ter njegovi bleščeči karieri so se združili hrepenenje, nasprotja in dosežki romantičnega gibanja. ...«

bila najprej soproga slovitega nemškega dirigenta in pianista H. v. Bülowa, potem pa R. Wagnerja). V letih 1840-1848 je potoval po glasbenem svetu in dokazal, da je klavirski

življenjska sopotnica kneginja C. v. Sayn Wittgenstein. V Weimarju se je l. 1849 utrdilo prijateljstvo med Lisztom in R. Wagnerjem. Po letu 1861, ko je živel v Rimu, je Liszta ved-

Karikatura Liszta kot super zvezdnika: občinstvo je bilo sestavljeno večinoma iz omamljenih damskih občudovalk, ki so ploskale, omedlevale, vzdihovale in ga obsipale z rožami. To ni bilo prav nič podobno nezanimanju predhodnega občinstva.

mojster brez tekmeča. 1848 je postal dirigent nadvojvode Weimarskega in ostal na tem mestu celih 13 let. V Weimarju je bil dvorni kapelnik (od 1848 →). Tam je bila njegova

no tesneje privlačila Cerkev. Veliko časa je preživel v Rimu in v tesnem stiku s takratnim papežem Pijem IX. (1861-65). L. 1865 je dobil častni naslov opata (tj. predstojnik samo-

stana, zlasti benediktinskega in cistercijanskega) nižjega duhovnega reda, leta 1879 pa so mu opravili tonzuro (tj. striženje las vrh glave, verski obred katoliških duhovnikov). Tako je postal član reda mlajših (meniških) bratov. L. 1870 je Liszt postal predsednik glasbene akademije v Budimpešti in tako bleščeči skladateljski in solistični pianistični karieri dodal še pedagoško. Pozneje je živel med Rimom, Weimarjem in Budimpešto. Umril je 31. jul. 1886 v Bayreuthu na Bavarskem, v slovitom Wagnerjevem opernem svetišču, kjer je tudi pokopan.

Liszt je bil vsekakor genialni pianist, odlični skladatelj, znan dirigent, iskan pedagog, glasbeni pisec in kritik in sodi med najpomembnejše glasbene umetnike 19. stol., ne le rodne Madžarske, ampak umetnik evropskega in svetovnega formata. Čeprav je bil za življenja najbolj slaven kot neprekosljiv klavirski virtuoz, je tudi na drugih področjih svoje dejavnosti zapustil globoke sledi. Kot skladatelj je utemeljitelj novonemške šole, ki se je s svojo programskostjo in naprednostjo uprla konservativnim smerem. To je posebno očitno v Lisztovih klavirskih in orkestrskih delih. Kot avtor 12 *simfoničnih pesnitev (Mazepa, Hungaria)*, novega tipa enostavnih orkestrskih programskih skladb, je našel obliko, v kateri so njegove osebne, subjektivne izpovedi prišle najbolj do izraza. V delih za klavir (dva klavirska koncerta, 19 *Madžarskih rapsodij*) mu je uspelo obogatiti izrazna sredstva tega inštrumenta. Iz njega je ustvaril cel orkester, sposoben izraziti tako intenzivne in močne kot lirске in poduhovljene glasbene zamisli.

(Prihodnjič: Slovenija 1 in ljudska glasba v novi preobleki)

Franc Križnar

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Močvirje v Sombotelu

Železna županija je med tistimi županijami, gde je dosti goščé, potokov pa vod. Tašoga reda, gda je vročina, se je najbalkše šetati v goščaj pod velikimi bukvi pa hrasti, gde je dosta bola hladno kak na betoni. Ranč tak ali še lepše je biti tašoga reda pri vodej ali notri v vodej. Zaman se je dosta lepše v naravi kaupati, itak se dosta več lüstva odi kaupat v kopališča. Gnauk zato, ka tam maš büfe, ležišče, muziko pa vodau, od stere tau mislijo, ka je dosta bola čista, zato ka do dna se dolavidi. Če pa deš v naravo, tam pa drügo ne more delati, samo se kaupati pa se sončiti.

Največ lüstva v Sombotelu samo mlako (jezero) Csónakázó pa potok Perint pozna, depa žau, v tej se kaupati ne more. Depa je še edna taša mlaka v Sombotelu, gde se ne more kaupati, stero samo malo Sombotelčanov pozna. Tau je močvirje Potyondi, stero je nastalo leta 1920 tak, ka so šaudar vökopali pa sledkar je tam ostala edna velka graba. Ta graba se je pomalek napunila z vodauv, ka so živali tak nagnauk v pamet vzele pa ranč tak rastline tö. Sprvoga je tau močvirje dosta vekšo bilau, samo gda so vöpucali mlako Csónakázó, te so tisti beton, cigle pa vse drügo, ka so tam vözagrabili v Potyondi močvirje zvozili.

Leta 2010 je državno zaščiteno gratalo močvirje, nej čüda, vej je pa puno živali, kak ftičov, tak rib pa kuratov, pa zvün tauga še več kak stau fele rastlin. Zaman je zaščiteno močvirje, zatok je puno smetja, guminov za osebne avte. Zvün tauga še narava pomalek začne nazajvzeti, ka je njeno, tak ka za par lejt, pomalek, leko ka premine močvirje Potyondi.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Obisk nemške obrambne ministrice

Na obisku v Sloveniji je bila nemška obrambna ministrica Annegret Kramp-Karrenbauer. Njen slovenski kolega Matej Tonin jo je ob tej priložnosti obvestil, da bo šla Slovenija v okviru posodobitve Slovenske vojske v nakup nemških oklepnih vozil 8 X 8 tipa boxer. »Sodelovanje med Slovenijo in Nemčijo je bilo v vseh teh letih zelo dobro na političnem, gospodarskem in drugih področjih, vidimo pa nekaj manevrskega prostora za okrepitev sodelovanja na obrambnem področju,« je po srečanju povedal Matej Tonin. Annegret Kramp-Karrenbauer se je pridružila stališču slovenskega ministra. Skupaj sta napovedala, da bosta državi oblikovali mešano delovno skupino, ki bo identificirala področja, na katerih lahko državi okrepi sodelovanje.

Borštnikovo srečanje

S podelitvijo Borštnikovega prstana dansko-slovenski igralki Jette Ostan Vejrup in nagrad žirije se je v SNG Maribor sklenilo 56. Borštnikovo srečanje. Velika zmagovalka festivala je postala predstava Gejm, ki jo je zrežiral Žiga Divjak, saj je prejela več kot polovico vseh nagrad. Mednarodna strokovna žirija, ki so jo sestavljali Ivan Medenica, umetniški direktor festivala Bitef, gledališka režiserja Haris Pašović in Norbert Rakowski, dramaturginja Vilma Štritof (predsednica) in teatrologinja Barbara Orel, si je sicer v tekmovalnem programu, ki ga je iz produkcije prejšnje sezone oblikoval selektor Rok Bozovičar, ogledala le osem uprizoritev, saj dveh predstav (od desetih izbranih) ni bilo več mogoče obnoviti. Vseeno pa je ugotovila, da selekcija »izkazuje širok spekter raznolikih avtorskih poetik, izvedbenih pristopov in produkcijskih modelov« in so v njej zastopane vse generacije gledaliških ustvarjalcev, med katerimi vidno izstopa mlajša.

Na Gorenjem Seniki blagoslovili nauvi gasilski avto

26. in 27. junija je Slovenska narodnostna samouprava na Gorenjem Seniki organizirala Narodnostna dneva. V soboto zadvečerka so se vküpejri kûjarge, Őteri so mogli pripraviti fajno gesti z leče, večer pa je bila veselica s slovenskimi in vogrskimi goslarami. V nedelo pred podnevom so člani osem partnerski gasilski društév Őli v povorki do parka pred cerkvov, gde so jim

slüžili dvojezično sveto mešo. Na konci bogoslüžja so trgé plebanoŐi blagoslovili nauvi avto senčarski gasilcov, Őteroga so s pomočjauv ljubljanskoga Urada za Slovence, monoŐtrskoga Generalnoga konzulata in s svojimi penezami kûpili od PGD Rakitna blüzi Ljubljane. Navzauči so v veukom Őatori svetili 110. jubilej ustanovitve domanjoga gasilskoga društva, zbrano lüstvo pa je sledik v cerkvi poslüšalo predavanje na vörsko temo in molilo litanije. Programi so bili povezani s svetkom farnoga patronuŐa Ivana Krstitela in se končali s koncertom.

(V našoj naslednjoj Őtevilki leko preŐtete več o gasilskom jubileji.)

-dm-

NOVINARJI V PORABJU

V okviru projekta Mura Raba LajnŐček. Pot so nadaljevali v Porabju Čretnik (Csörötnek) in na Ve-

na strokovni ekskurziji skupina novinarjev iz Slovenije. Obisk so začeli v Slovenskem kulturnem in informativnem centru v MonoŐtru, kjer jih je sprejela direktorica Hotela Lipa Anita Vajda. Predstavila jim je Slovenski dom in so si ogledali tudi film z naslovom Slovensko Porabje. Naslednji dan so se spoznavali z MonoŐtrom, med drugimi so si ogledali Terme MonoŐster, kjer se jim je pridružil generalna konzulka Metka

rico-Ritkarovce, obe občini sta projektne partnerici projekta Mura Raba tour.

-MS-

Pod Srebrnim brejgom ...

... se je nej v rokajcaj gučalo, nejso samo sladke rejči bile povedane. Od koga pripovejdamo? Od 1. julija, gda je Slovenija za pau leta EU prejkvzejla. V Ljubljano pa na Bled so evropski glavaŐke priŐli, zmejs med njimi Ursula Von der Leyen, najbolje prejnja v evropski komisiji. Gda sta s kolegaron Janezom JanŐo vsikŐi za svojim mikrofonom stala, je Ursula kritično gučala od slovenski medijov, stere ranč JanŐa pa njegvi pod sebe Őkejo dobiti. Tö od demokracije pa vsega tistoga, ka v zadnji skur dve lejtaj se je tak na velke demontejrlo. EŐke prva pa je vse tau priŐlo, se je zgodilo, so nisterni iz EU-na celau na tau brodili, ka se ranč zavolo JanŐe tau spoj aj nej bi zgodilo. Dobro, nesterne glave so trejne ostanole, nesterne so se razladile pa se je dun zgodilo, ka se je melo zgoditi. Tak zdaj Slovenija je drugo paut na red priŐla v EU-ni prejnja biti.

Na svoj red ali če Őkejte, svojo veliko Őanso nisterni slovenski Őportniki majo, ka na olimpijadi v Tokiji leko visko gor skaučijo. Najbole vrauči zmejs med njimi je mladi atlet Kristjan Čeh. Un disk vse baukŐe pa vse dele lüča. Nisterni ga že bar kak drugoga vidijo, nesterne najbolje optimistični pa njemi že zlat kaulak Őinjeka vesijo. Na dobri pauti v Tokijo so slovenski koŐarkari tö. Z veliko zvezdo lige NBA Lukom Dončičom na kvalifikacijaj vse pred seuv melejo. TakŐo so samo eŐke na slejnjom evropskom prvenstvi pokazali, gda so prvi v Evropi bili. Ka leko v Tokiji pokažejo, niŐke ne vüpa najbolje na glas prajti. Geste pa eŐke ena drauvna, depa krepka ženska, stera srce na pravom mestu ma. Janja Garnbret tak plezi po tisti zidinaj, kak skur niena njena rivalka. Skur nega dneva, ka bi nej najbaukŐa bila. Na, pri njoj pa se najbolje realno čaka, ka od vsej Slovcov pa Slovenk na olimpijadi največ naredi. EŐke bi se steri ali stera najŐla, ka bi leko se zgodilo tisto najbaukŐe. Depa vejte, kak je s prognozami, kak se brž leko vküper sünejo.

Vküper se je skur slovenski film süno. Kak vögleđa, viruŐ pa nej najbolje maudre politične manipulacije do pomalek za njim. Rejsan, ka velka Őkoda s tejm obaujim bila napravljena, pomalek pa se li neka genolo. TV Slovenija že kultno TV serijo Jezero dela, v tej vrauči mejscaj pa eŐke dva ali trge filmi se začnejo gorgemati. S tejm se je bitje za pejneze tö na nauvo začnilo. Vejmo, za tau delo nigdar zavole pejneze nega, vsi bi kak največ ji radi meli, pogača pa je ena sama pa eŐke ta bole srmačko vögleđa. Se je pa na veseldje nisterni Festival slovenskoga filma iz Ljubljane nazaj v Portorož preselo. Od toga smo skur eno leto nazaj gučali, kak si Őké metropola vse pod sebe skopati pa tak té festival ranč tak. Eno leto je tak bilau, zdaj več nede. Vejmo, zvejkŐoga vsi filmarge v Ljubljani živejo, pri kopanju, bi leko prajli. Festival v njivom varaŐi je tak, kak bi doma biu. Rejsan je lapau na svetek filma kama tavö oditi. Iz ilegale pa je vcejlak nauvi festival priŐo. V Hrastniki de se godiu, zové pa se Festival delavskoga filma Kamerat. Ranč Hrastnik, kcuj eŐke Trbovlje pa Zagorje za najbolje »rdeče« varaŐe valajo. Zaprav, dé za tradicijo delavcov pa rudarov, steri so vsigdar vedli za svoje pravice gor stanoti, Őtrajkati, se za nji biti. Kamerat, aj ti bau srečna tvoja paut!

Srebrni brejg nej vej, aj bau veseli ali nej. Veseli ali nej, ka Slovenija je zdaj No 1 v EU-ni. Ne vej, zato ka pau leta brž miné, po tejm pa sto vej, če vse nazaj na stari tir ne pride. Rejsan ne vej, kakŐe vole aj je gé.

Miki RoŐ

Lončarski tabor na DOŠ Števanovci

Od 21. do 25. junija je na Dvojezični osnovni šoli v Števanovcih potekal lončarski tabor. Letos smo imeli 23 otrok, ki so 5 dni uživali v taboru. Delo na vretenu je vodil lončar Štefan Zelko, ki je že od začetka naš mentor-lončar in dober prijatelj.

V ponedeljek smo začeli delati na vretenu, udeleženci so iz gline naredili lepe izdelke. Anica Toth je iz barvnih nogavic in žabic izdelovala različne cvetlice. Bilo je zelo zanimivo, otroci so pridno delali in sestavljali cvete in liste. Ob tem je učiteljica Silvija okrasila bele majice s flomastri. Po kosilu smo se peš napotili v

Andovce, kjer smo si ogledali pustolovski park in igrišče. Spoznali smo rastline, poiskali smo živali, hodili v labirintu in kdor je hotel, je lahko tudi plezal. Bil je zelo vroč dan. Prvi dan smo zaključili ob 16. uri.

V torek dopoldne smo imeli delavnice. Otroci so delali na vretenu oziroma so pripravili slike s praskanjem. Gospa iz Győra je pokazala in pripovedovala, kako dela različne stvari iz slame. Skupaj z otroki so naredili ptice. Potem je pokazala, kako plete majhne »drvenke«. Kot je rekla, rodila se je v revni kmečki družini, kjer so sejali pšenico, želi in marsikaj delali iz slame. Popoldne smo se peljali na jezero Hársas.

V sredo je naša učiteljica telovadbe Marijeta na zelenici pri cerkvi sestavila igrišče za tekmovanje Eksatlon. V štiri skupine smo razdelili otroke in se je začelo tekmovanje. Zelo so

uživali v igrar. Popoldne smo nadaljevali z delom na vretenu in smo imeli gastronomsko delavnico, pripravili smo sadno solato.

V četrtek smo se peljali na

Otroci so vsak dan delali na vretenu pod vodstvom lončarja Štefana Zelka

izlet v živalski vrt v Győr. V petek smo spet šli na izlet v Bükkföld. Dopoldne smo bili na igrišču, otroci so plezali,

Gospa iz Győra je izdelovala predmete iz slame

igrali so nogomet in namizni tenis. Po kosilu so se kopali v termah.

Lepih pet dni smo preživeli v taboru, ki ga je finančno podprl Urad za Slovence v Ljubljani.

Agica Holec
ravnateljica

ZAKLJUČEK VRTČEVSKEGA LETA

Od Vrta Gornji Senik se je poslovilo 6 otrok

Tokrat se je od Vrta Gornji Senik poslovilo šest velikih otrok, ki bodo septembra sedli v šolske klopi. V vrtcu so se naučili veliko novega in tudi pri učenju slovenskega jezika so bili pridni. Zato smo vsi zelo ponosni nanje. Veseli nas, da so se našemu praznovanju na vrtčevskem igrišču lahko pridružili tudi starši otrok in drugi povabljeni gostje ter se po ogledu krajšega programa še malo z nami poveselili. Odhajajočim otrokom pa vsi želimo kar najboljši začetek v septembru ter veliko lepega v šoli.

Zapisala: Andreja Serdt Maučec

POLETJE JE TU

Poletja v vrtcih so vedno zabavna, igriva in bolj sproščena. To je čas za raznolike poletne dejavnosti, ki potekajo v igralnici in pa tudi zunaj na prostem.

Z otroki smo spoznali značilnosti poletja in se seznanili z različnimi novimi besedami. Ugotavljali smo, kako se oblačimo poleti; oblečemo kratke hlače in majico, obujemo sandale, uporabljamo kapo ali klobuk, sončna očala, radi se sladkamo s sladoledom in lubenico. Najrajši pa pijemo vodo in limonado. Limonado smo si pripravili tudi v vrtcu in se z njo osvežili v vročih dneh.

V vrtcu smo imeli še pravo prodajalno sladoleda. Iz barvnega papirja smo izdelali sladoledne kepice, naredili pa smo si tudi denar, s katerim smo plačali sladoled.

Vzgojiteljica asistentka:
Romana Trafela

Sladoled, vrtec Monošter

... DO MADŽARSKE

Vse več praznih delovnih mest

Po podatkih Centralnega statističnega urada je 55 tisoč več zaposlenih v državi kot pred enim letom. V državi je trenutno zaposlenih 4 milijone 607 tisoč ljudi. Za 26 tisoč se je tudi znižalo število nezaposlenih, tako je odstotek nezaposlenosti le 3,6. V mesecu juniju so podjetja najavila 22 839 novih delovnih mest, ukinjenih jih je bilo 17 453. Največ delavcev iščejo na sverovzhodu države oziroma v Budimpešti in v okolici. Junija so iskali po vsej državi več kot 77 tisoč delavcev, toda več kot 59 tisoč delovnih mest je ostalo praznih. Pri tem je treba upoštevati tudi potrebe sezonske zaposlitve.

Prav tako je iz podatkov Centralnega statističnega urada razvidno, da se je povprečna bruto plača v enem letu zvišala za 10,1 odstotka in znaša 440 tisoč 600 forintov (približno 300 tisoč forintov neto).

Prepovedana uporaba plastičnih predmetov

Od 1. julija sta na Madžarskem prepovedani trženje in uporaba plastičnih predmetov za enkratno uporabo, je sporočila tiskovna predstavnica vlade Alexandra Szentkirályi. Gre predvsem za plastični pribor (krožnike, žlice in vilice), za posode za odnašanje hrane, za plastične slamice za pijačo in določene plastične vrečke itd. Attila Steiner, državni sekretar, odgovoren za varstvo okolja in podnebno politiko, je dodal, da bodo omenjene predmete postopoma odstranili s prometa, obenem bodo na ostale predmete iz plastike navedli po zahtevah Evropske unije, da so proizvodi narejeni iz plastike oziroma vsebujejo plastiko ter negativno vplivajo na okolje. Tiskovna predstavnica vlade je poudarila, da bodo namesto prepovedanih predmetov zagotovili alternativne proizvode, ki so naravi prijazni.

Nikdar mi je nej na misli prišlo

Gda sem se stavo v Slovenski vesi pri Bartakoviči, tetica Iluš so v ograci stali z ednim malim piskričom. Tau sem mislo, ka požake solijo, depa nej, semleto kavo so torili, ka je po kūjanji kave ostalo. Oni so pa tau mislili od mene, ka je električar prišo, steroga že dva dni čakajo. Tak ka gda smo se vse vōpogučali, sto ka dela pa zaka je prišo, smo v kūnjo šli stare kejpe gledat. Že večkrat sem odo pri tetici, depa tau, kak se po iži zovejo, vsigdar pozabim, zato ka zvūn nijj tak nikoga ne zovejo.

- *Tetica Iluš, povejte mi, zato ka sem pa pozabo, kak se vi po iži zovete?*

»Mi smo se doma tak zvali, ka Bücoštji, po dekliskom sem pa Žampar. Mi smo tam pri potoki meli ram, tam smo mi živeli, nas mlajše je štiri bilau, tri dekile pa en pojep.«

- *Na taum kejpi, gde ste dolavzeti vsi štirdje, vejn ranč pred mešov bilau, zato ka ste lepau vōzravnjeni.*

»Mi smo se, če je kaj bilau v vesi ali v Varaši, zato vsigdar lopau napravili, depa rejsan je tak, ka največkrat te, gda smo k meši šli.«

- *Mujs je bilau k meši odti?*

»Mujs je bilau, depa mi smo ovak tō radi odli k meši. Mi mlajši smo vsigdar tak lopau pri oltari stali, zato ka mlajši so nej smeli dolasesti. Za nas je vsikša nedela svetek bila.«

- *Po meši ste v krčmau šli?*

»Moški so šli v krčmau, depa mi mlajši nej.«

- *Zaka je dobro bilau te k meši odti?*

»Zato ka te smo se lopau leko opravili, tau je nam deklam veliko veseldje bilau, ka lejpi gvant smo si nase djali. Zato ka te je

nej bilau telko gvanta kak zdaj, te smo gvant največkrat maja na bučo dobili.«

- *Gda je tau bilau, prvoga majuša?*

»Nej pri nas je buča vsigdar 4. majuša bila na Florián, zato ka

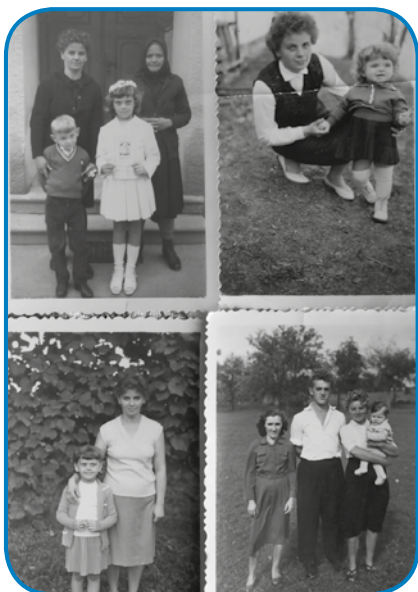

Iluš Bartakovič iz Slovenske vesi

kapejli je patronuš sveti Florián.«

- *Dobro je bilau tam pri potoki gorrasti?*

»Dobro, zato ka dosta mlajšov bilau pa dosta smo se grajali. Tau tō istina, ka gda smo že ve-

Kejpi z mlajši, sin se je nej sto dati dolavzeti

kši bili, te smo že mogli na njivo odti okapat, s senauv delat pa krave past.«

- *Sledkar že v moji časi v Slovenskoj vesi so nej pasli krave, zato ka tam je dosta trave bilau, ka so njim pokosili pa tak so je polagali. Zavolo toga smo*

mi brgančarge, gde je slabo trava rasla, malo nevoškene bili, zato ka smo mi na den dvakrat mogli krave pasti, tau je nam štiri vōre zaprajlo vsikši den.

»Mi, ka smo bola srmacke bili, steri smo menje zemle meli, mi smo pasli, bar tista lejta, gda sem dja v šaulo odla. Fejst smo mogli skrb meti na mejau, zato ka te so fejst aknavi bili, če je krava samo kauličkaj malo prejksegnila. Te so mejau tak vōpokusili, ka tam je eden milimeter nej austo, kak če bi vōzmerjeno meli.«

- *Na taum kejpi, gda ste v gauški dolavzeti, ka delate?*

»Tau je te bilau, gda sem vō iz šaule prišla pa sem v gauštji delala. Te smo fejst radi bili, če je stoj pravo, ka leko demo delat, zato ka te drügoga slūža nej bilau. Če dobro vejm, te tjejp so v Sakalovci v gauštja poslikali.«

- *Ka ste delali v gauštji?*

»Flanco smo sadili pa okapali, trnje smo vōželi pa tanalagali, depa bilau, ka smo granico okapali. Nej je bilau léko delo, depa radi smo bili, ka smo leko šli.«

- *Gda ste na granici okapali, te so vas gvūšno fejst skrb meli, nej?*

»Pa vejš, vrnau smo še nej smeli taprejk trno gledati, zamam, ka s tiste drüge strani so nam dostakrat kričali. Tašoga reda smo mi tak delali, kak če bi nej čuli.«

- *Mate edno sliko, gda ste sami dolavzeti, ka je te bilau, ka ste tak lopau vōnaravnjeni?*

»Dja tau že ne vejm, ka je moglo biti, tau je že davnik bilau. Če si dobro nazajmislim, te me je Gerenčer dolavzejo, zato ka tistoga reda je nej vsikši emo taši mašin. Leko ka je ranč v nedelo bilau pred mešov, zato ka med kednom smo nikdar nej bili tak vōnaravnjeni.«

- *Je eden kejp, gda dve stojite pa gnaki kaput mate na sebe, sto je drüga dekla?*

»Zato mava gnaki kaput s Popovsko Anov, ka je ona bila moja padaškinja. Te kaput zdaj že samo rejdko nosijo, prvin je pa tau bila moda, te kaput se je tak zvau, ka balonkabāt. Tū sem še dejkla bila, te kaput sem si tū v gauštji pa na granici prislūžila.«

- *Mate več taši kejpv, gde so že mlajši dolavzeti.*

»Na taum tjejp je moja mati, dja, hči pa sin, tau je tak rejdko, ka bi obadva deteta bila dolavzeta, zato ka pojep se je nej sto doladjamati. Gda je mali bijo, se je bojo od mašina, tū se je zato dau dolavzelo, ka je moj mauž zgrabo enga ftiča pa te s tejm smo ga malo znorili, dočas ka

Gda je vō iz šaule prišla, je v gauški delala

kejpi so še Sukič možak, oni pa zato, ka so fejst vedli nemški pa te oni so nam prevajali.«

- *Nej ste bili nevoškene njim, steri so odišli vō z rosaga, vi ste pa doma ostali pa se mant-rali?*

»Vejš, kak je tau, tam je vsikši tō nej bogati grato pa ranč tak delati trbelo kak nam. Dja tak mislim, ka nika so nej baukše

S padaškinjo Popovsko Annuš v gnakom rejklini

se je tjejp napravo.«

- *Gda sta sin pa hčerka že zrasla, te ste kama šli delat?*

»Kak vsikši tistoga reda, v židano fabriko sem ūšla, dobro je bilau, rada sem tam delala. Mam eden tjejp, gda 1. majuša naš brigad z zastavami v rokej se sprevaja na povorki. Istina, ka je mujs bilau titi na povorko, depa zato dobro je bilau. Dobili smo

živeli kak mi, tak ka mena je nej žau, ka sem doma ostala. Tej, ka so odišli z rojstnoga rama, so cigeu nesli s seuv, gda so nazaj šli, zato ka nji je srce vleklo fejst nazaj. Tak so te nika meli doma z rojstnoga rama, če več ranč nej, samo za spomin.«

- *Kak tau, ka ste vi nej odišli?*

»Če bi dja fejst stela, te bi dja tū leko prejkaučila, zato ka sem

Z žlato, stera je prišla domau z Nemškoga

niše pejneze pa te s tistoga smo šli na bučo djejt pa pit.«

- *Tau je tō kakšni brigad, gda telko lūstva stoji na ednom kūpi?*

»Tau je moja žlata, moje sestrične, brat, vūc, sestra, steri so domau prišli iz Nemškoga. Na

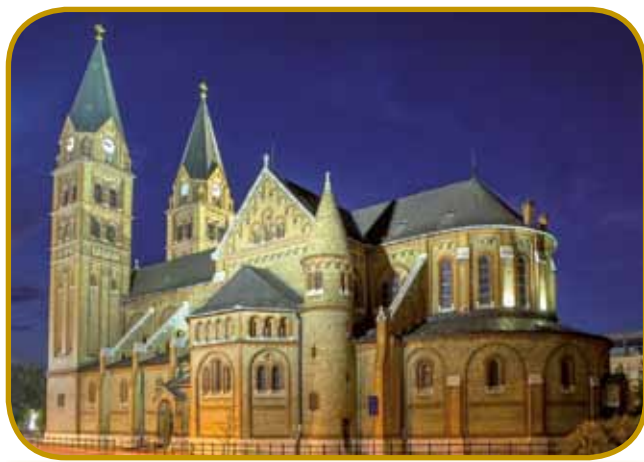
mejla papir, pasoš, leko sem paulak pri meji odla, zato ka smo mi tam grūnt delali. Depa mena je tašo nikdar nej na misli prišlo, mena je dobro bilau tū doma, gde sem se naraudila.«

Karči Holec

Od Gorenjoga Senika do Garbolca - 44.

PREJK TISE SEM PRIHAJO

Z ov kraj reke Tise, na sövernom tali Madžarske je s svojimi 120 jezera lidami največji varaš *Nyíregyháza*, šteroga »dveri na Vzhod«^o tö zovéjo. Pripovejst modernoga mesta se začne v 18. stoletji, gda so v tau krajino prišli Slovaki z Županije Békés. Tau lüstvo zovémo »Tirpake«, svoj nauvi dom so si najšli na prazni grüntaj velikaša Ferenca Károlyina.

Pordružnična stolnica Zmožne Gospé Vogrske v Nyíregyházi - zozidali so go v romanskem štíluší, posvetili pa leta 1904

Gnes je varaš edno veuko železniško vozlišče, eške zdaj od tistec največ cugov prauti rosagom nekdešnje Sovjetske zveze odpela. Zovémo ga pa »mesto parkov«^o tö, vej je pa cejli center kak eden veuki gračenek. Na glavnom trgi stogi takzvani »Spomenik odveze«^o - srmacke v varaši so se leta 1824 vsi na gnauk vöküpili od zemliškoga gospauda in tak gratali slobaudni pavri. V Nyíregyházi se je naraudo vogrski pisatelj Gyula Krúdy, tau leko preštémo na tabli na njegvoj rojstnoj iži tö. Pred varaškim gledališčom vidimo njegov bronasti kip, kak v ednom poštnom kočúji sedi. V tom mesti 10 procentov lüstva k grčkokatoličanjskoj vöri sliši, majo dosta cerkveni zidin: püšpekovo palačo z bizantinskov kapejlov, umetnostno zbirko in stolnico z dvöma törmoma. Najstarejša zavarovana zidina v varaši pa je evangeličanska cerkev, v njenom 50 mejterov visikom törm

mi se zglašá 12 mali zvonauv. »Plüča Nyíregyháze«^o zovéjo gauško *Sóstó*, štera je dobila ime po svojom 9,5 hektarskom jezeri. Ta voda največšo globočino dosegne na 2,4 mejteraj, zatok go radi gorpoiškejo ljubiteli naravni kopališč. Nej daleč pa najdemo eške edno drügo, zdravilno kaupanco tö: v tajoj se leko namačemo v 50 stopinj toploj vodej, štera gorpride z jezero

mejtterov. Tam se leko vračijo betežnicke, štere plüča ali nogé bolijo, de pa kaupanje pomaga prauti ženskim betegom ranč tak. Srejdí toga varaškoga tala se zdigava veuki vodni törem, šteroga so postavili na začetki 20. stoletja. Pri njegovoj novej stogita dvej turistični zidini: prva je stau petdeset lejt stari hotel, s sausadnoga panaufa od maloga cuga pa so napravili restavracijo, poimenüvano po pisatelji Krúdyini. Mestni frtau *Sóstó* držine najbole poznajo po Živalskom parki, v šterom živé pet jezera stvarin od petstau fajt. Leta 2015 in 2018 so ga odebrali za najbavški mali živalski vrt v cejloj Evropi, gde leko stariške svoje trüdne mlajše vlečéjo v drauvni leseni »kaulaj«^o tö. Nika posabnoga je »Zelena piramida«^o v parki, v šteroj nutpokažejo stvarine z Ažije in Indonezije, pod zemlaup pa leko spoznamo ribe z Indijskoga oceana. Ljubiteli Afrike

vsefelé divjačino leko vidijo na takzvanoj »pauti Tarzana«. Ranč tak v etom varaškom tali so leta 1979 oprli največši regionalni škanzen na Vogrskom. Na 7,5 hektaraj nutpokažejo vsefelé ljudske zidine s krajini ov kraj Tise, med dobrimi stau ižami si leko poglednemo na priliko eden marof Tirpakov ali edno ciganjško kolibo tö. V muzejskoj vesi držijo veuke svetke za vüzenek, risale ali martinovo, z ljudskimi meštrijami pa se leko spoznavamo cejlo leto. Gda je v škanzeni zdavanje, v cerkvi držijo kalavinska bogoslüžja, takšoga ipa leko gostüvanjčarge koštavajo tradicionalno palinko tö.

Malo vö s toga središča županije Szabolcs-Szatmár-Bereg leži varaš *Nagykálló*, gde so z nekdešnje županijske iže napravili špitale. Tam si leko z dopüščenjom poglednemo spominsko sobo padara Ferenca Korányina, šteri je v svojom žitki trnok dosta napravo v bojni prauti tbcni. V ednom drügom muzeji pa leko spoznamo pripovejst in koreografijo legendarne plesne balade »Kállai kettös«, štera je ime varaša ponesla po cejloj svejti. Gvüšno je, ka se tau tö navčijo plesati tisti mladi, šteri vleti tapridejo na tabor ljudske umetnosti.

Gestejo pa takši turisti, šteri se bole za naturo brigajo. Tistim priporačamo 41 hektarov veuko jezero Mohos pauleg vesnice *Kállósemjén*, vej pa tam leko spoznajo originalni vodni svejt krajine Nyírség. Na müzgastoj vodej plavajo veuki otoki prapotí, na šteraj živéjo indašnje fajte rastlik. Če pa se pelamo prauti Tisi, za en malo pridemo v vesnico *Vaja*. Tam so v ednom paverskom rami, pod ritonjami od igarce oprli ljudsko zbirko, v šteroj zvün zidinske kulture krajine nutpokažejo meštrijó tkanja tö. V parki pred kalavinskov cerkvov stogi nagrobni spomenik generala Ádáma Vaya,

šteri se je pauleg Ferenca II. Rákóczyna vojskovau prauti Habsburgom. Svojoga prejdñjoga je sprevodo v emigracijo na Polsko tö, njegové ostanke so domaupripelali vküper s knezovim pepelom.

Varaš *Tiszavasvári* je svojo nauvo ime daubo leta 1952 po marciušnom mladom revolucionari Páli Vasváriini - té pisatelj se je naraudo v nekdešnoj vesi, štero so tistoga ipa

Dvorec v Tiszadobi - má 365 oken (dnevi), 52 sob (kedni), 12 törmov (mejseci) in 4 dveri (letni časi)

eške Búd zvali. Mesto gnes venak najbole po kemičnoj fabriki Alkaloida poznamo, zgodovino štere nam nutpokažejo v varaškom muzeji. Gda smo se navolili muzejev, se zdenimo malo na bregej jezera Fehér-szik, gde več kak štirideset fele ftičov živé.

Pravijo, ka je prej *Tiszadob* najlepša vesnica v krajini Nyíri-Mezöség. Vés je gordržala svoj tradicionalni obraz, v njej stogi petdeset paverski ramov pod lokalnov zaščitov. Največ lüdi pa vesnico gorpoiške zavolo njenoga dvorca (kastély), šteroga je na konci 19. stoletja dau zozidati tedešnji vinešnji minister Gyula Andrássy. Zdigava se med drejvami staroga parka, pauleg njegoga pa se počütimo, kak liki bi se šetali v dolini reke Loire na Francuskom. Nej je čüda: dvorec so zozidali po njinoj peldi, eške eden engliški gračenek so tam napravili z labirintom od pušpanga. V Tiszadobi so na srejdí 19. stoletja začnili

veuko delo regulacije (szabályozás) Tise, na tau kaže spomenik na mejej vesi.

Po vodej je eričen bližanji varaš *Tiszaszalk* tö. Tam so začnili leta 1937 zidati prve vodne stube na Tisi, de so pa delo samo po drügoj svetovnoj bojni, leta 1954 leko končali. Elektrarno si gnes od znautra tö leko poglednemo.

O zemelskom gradi pri vesnici *Szabolcs* je že kronist Anonymus v 13. stoletji dojspiso: gda so Madžari med Karpate prišli, je sodečki prejdjen Szabolcs na pamet vzeu, ka je tau mesto pauleg Tise trnok dobro za postavljanje grada. Vküper je pauzvo svoje lidi, dau ž njimi vökopati eden veuki djarek in zozidati eden krepek grad. Med njegovimi 10-12 mejterov visikimi šanci so v cajti Arpadovi kralov državne djilejše tö držali, cerkev je tam dau zozidati krau sveti Števan.

Če se nekak s kajakom ali keunom spiščava doj po Tisi, leko priplava do Tokaja. Mi pa se zdaj napautimo gor po tajoj veukoj vodej, ka bi od bliže spoznali slejdnjo krajino na svojom dugom-dugom vandrišanji ...

-dm-

foto: mtu.gov.hu in pixabay.com

»BODITA NAM, BRATA, ZDRAVA«

Prvi slavski pápa, sveti Janoš Pavel II. je večkrat pravo, ka more Evropa z oböma plüčama sapo djemati - na starom kontinenti sta prej važniva tak Zahod kak Vzhod. Zatok je - zvün svetoga Benedikta - za patronuša Evrope leta 1980 zglaso svetiva brata **Cirila in Metoda**

tö. Teva dva barata sta postavila fundamente slavске kulture, vej sta se pa pri misijonskom deli trüdila za nücanje slavске rejči in vönavčila domanje dühovnike.

Ciril in Metod sta se naraudila v Soluni (Thesaloniké), veukom sodačkom in bautškom središči bizantinskoga cesarstva. Kauli varaša so tistoga

ipa živeli Slavi, zatok sta se brata v mladi lejtaj navčila njini gezik. Ciril se je naraudo kauli leta 826, dali so ma ime Konstantin, starejši brat Metod pa je leta 812 pri krstitki daubo ime Mihael.

V geseni leta 862 je moravski knez (fejedelem) Rastislav poslo svoje lüdi k cesari Mihaeli in proso misijonare, šteri bi oznanjali evangelij v slavskoj rejči. Odebrali so Cirila in Metoda - prvi je vküppostavo slavsko abecedo »glagolico« in začno dojobračati evangelije pa bogoslüžne knige. Gda sta brata prišla na Moravsko, sta oprla šaulo za cerkvene slüžbe, tam sta ostala tri lejta.

Leta 867 sta svetiva barata odšla v Spaudnjo Panonijo, gde so živeli naši slovenski starci

pod pelanjom kneza Koclja. Ciril in Metod sta se eške tistoga leta podala v Romo, ka bi pápa dopüsto nücanje slavске rejči v cerkvaj. Papež Hadrijan II. je tau dovolo, Ciril pa je betežen grato in v Vökivečnom varaši mrau.

Metoda so v Romi posvetili

Svetiva brata Ciril in Metod sta mela dvaje fele naturo - po ednom tali sta dosta premišlavalala, po drugom tali pa sta vnaugo pisala in dojbračala na slavsko rejč

v slavskoga nadpüšpeka in metropolita. Gda se je vleti 870 povrno na Moravsko, so ga neprijatelški nemški škofi dali zgrabiti in zaprejši v vauzo. Vö ga je rejšo pápa Janoš VII., tak je leko do konca svojoga žitka v leti 885 mérno delo.

Slovenci svetimo den Cirila in Metoda 5. *juliuša*. Svetiva brata sta patronuša ljubljanske nadpüšpekije, njija kejp pa vidimo v gorenjesenčarskoj cerkvi tö.

Zvün svetoga Kolumbana je med irskimi apoštolami evropskoga kontinenta najbole poznani **sveti Kilijan (Szent Kilián)**, šteri se je na zelenom otoki naraudo kauli leta 644. Kak misijonar je z edenajsetimi tivarišami v

frankovski rosag prišo v svojom 42. leti, tam je spreobrnno mladoga kneza Gotzberta. Od njega je terdjo, aj se lauči od svoje žené - dovíce svojoga brata. Gotzbert je tak narédo tö, če rejsan je tisto žensko močno lübo.

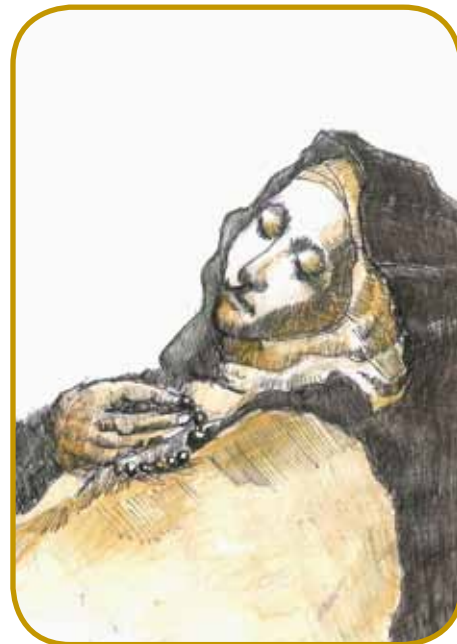
Žena Geilana se je včasik odlaučila, ka püšpeka Kilijana spravi s poti. Gor je vzela morilca, šteri je 8. *juliuša* 689 nutvdaro v oratorij in tam s sablov krajseko glavau misijonari in dvöma njegovima tivarišoma. Veuki grej so stejli skriti tak, ka so tejla, mešne knige in bogoslüžne gvante zakopali, nad njimi pa postavili konjsko štalo. Za en malo pa so tejla mantrnikov donk najšli, morilec pa je - kak Boža kaštiga - zgübo zdravo pamet.

Svetoga Kilijana najbolje čestijo na Irskom in Nemškom, na kejpaj ga vidimo v püšpekovem gvanti, s palmov in sablov v rokej. Za patronuša ga držijo vancarge in pavri, trnok se ma pa priporačajo reumatični betežnicke tö.

Ime Veronika poznamo v prvom redej s šeste štacije križne poti, gda ta ženska obríše Kristoša krvavi obraz. Mati Cerkev dén té Veronike drži na začetki februara, 9. *juliuša* pa svetimo **sveto Veroniko Juliani (Giuliani Szent Veronika)**.

Ta svetnica se je naraudila leta 1660 v taljanskem varaši Marcattello kak sedmo dejte bogati starišov. Gda je njena bogabojčča mati merala, je svojo štirilejtno čér Uršulo prosila, aj se v stiski obrné na rano prebodjenoga Srcá Jezošovoga. V sedemnajsetom leti je ta dekla staupila med kapucinke in golvzela ime Veronika, od leta 1716 do svoje smrti pa je delala kak opatkinja.

Tajoj svetoj ženski se je obnavilo Gospaudovo trpljenje, ranč tak, kak pred petstau lejtami svetoma Frančiški Asiškomi. Veronika je na tejli dobila znamenja pet Jezošovi ran, na glavej se gi je vidla trnjova krona. Dosta mističnoga je doživela, zmejs pa tr-

Veronika Julijani je na svojom tejli dobila pet jezošovi ran - do konca svojoga žitka je mejla globka mistična videnja

nok trpejla zavolo mantranja hüdogo düha.

Dosta je mogla prestati od svoji redovni sester tö, štere so gučale, ka si samo zmišlavalava. Prejdnja klauštra gi je dojzapovödala, ka bi gučala z drugimi apaticami, njena videnjaso dühovniki dugo preiskavali. Končno je püšpek poslo glas v Romo, ka je sestra Veronika vörna, spokorna in gordrži svojo veselo naturo, če rejsan dosta trpi. Zavolo vsega toga gi je pápa znauvič dopüsto klauštersko življenje. Veronika je v svoj dnevnik (napló) dojspisala vse o tejm, kak Baug delüje v njenoj düši, s té pisanj so do gnes vödali deset knjig. Svedoki so potrdili, ka je sveta sestra rejsan istino napisala. Gda je pápa Pij IX. što njeni dnevnik, je

skričo: »Tau je nej svetnica - tau je veuki svetnik!«

10. *juliuša* svetimo **sveto Amalijo (Szent Amália)**. V istini sta bili tau dvej svetnici, šterivi sta z gnakim imenom mrlji na gnaki den, depa nej v gnakom leti in nej na gnakom mesti.

Starejšo poznamo pod imenom Amalberga, bila je frankovskoga kraleskoga roda. Svojoma možej, vojvodi Witgari, je rodila dosta detet - med njimi tri kisnejše svetnike. Bila je dobra mati, gda pa so njeni mlajši vözraščeni gratali, sta z možaum badva staupila v klaušter. Po smrti Witgara je Amalija kak dovica živela v pokauri, pokopali so go leta

690 nej daleč od Bruslja. Žitek drüge svete Amalije poznamo z legend, gvüšno pa se je naraudila v 8. stoletji. Bila je ranč tak frankovskoga roda, žlata krala Pipina. Bila je trnok lejpa dekla, de se je pa svojoma kraleskoma mladöženci skrila, vej se je pa zaoblübila za devico. Snubec pa go je najšo in go tak krepko vövlejko, ka gi je strau rokau. Za en malo je Amaliji rauka čüdežno ozdravila, po tistom pa je bila do svoje smrti apatica. Zavolo njene legendarne nesreče se gi priporačajo vörnricke s strejtimi čontami ali vöobrnjenimi ramami, na njau pa se obračajo prauti toči na njvaj ranč tak.

-dm-
ilustraciji:
Szilveszter Bartkó

PETEK, 09.07.2021, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Poletno jutro, 9.00 Prišla je sreča (II.), italijanska nadaljevanka, 10.00 Ginovo potepanje po zahodni italijanski obali, Neapelj, kulinarčno-popotniška oddaja, 10.30 Izzivi srebrne generacije, dokumentarno-izobraževalna oddaja, 11.00 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.30 Narejeno v Kjotu, japonska dokumentarna serija, 12.00 Sočutje za prihodnost - 150 let Rdečega križa na Slovenskem, dokumentarna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Severna obzorja (VI.), ameriška nadaljevanka, 14.30 Prislunhimo tišini, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.00 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 15.35 Timi gre, risanka, 15.45 Simon, risanka, 15.50 Šola za pošasti, risanka, 16.00 Žanov svet, risanka, 16.10 Kapitan Sabljezobi, vladar sedmih morij, norveška otroška nadaljevanka, 16.35 Izzivalci, EBU dokumentarni film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Slovenski magazin, 17.55 Duhovni utrip, 18.10 Bacek Jon, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Predstavitel slovenskih olimpijcev, 21.00 Slovo od zelenice, zgodba Francesca Tottija, italijanska nadaljevanka, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Halimina pot, koprodukcijski film, 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.10 Napovedujemo

PETEK, 09.07.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 10.20 Poletno jutro, 12.30 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.10 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.55 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, Edward Clug, 15.00 Kolesarstvo - dirka po Franciji, 13. etapa, 17.30 Po etapi, analiza dirke po Franciji, 18.10 Neskončne širine, dokumentarni film, 20.05 Plavaj po moško, francosko-belgijski film, 22.00 Šoko Takanaši, odvetnica brez licence, japonska nadaljevanka, 22.55 Biti George Clooney, ameriški dokumentarni film, 0.20 Videotrak, 1.20 Info kanal

SOBOTA, 10.07.2021, I. spored TVS

7.00 Otroški program, 10.30 Izzivalci, EBU dokumentarni film, Adrian: Namizni tenis je zakon, 10.50 Osvežilna fronta, oddaja za mladostnike, 11.30 Koncerti za mlade, Kdaj je glasba simfonična?, glasbeno-izobraževalna serija L. Bernsteina, 12.40 NaGlas!, Hatije Ismaili, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 14.05 Sledi, Orgle - inštrument za dušo, dokumentarna oddaja, 14.55 Starodavno nebo, Naš položaj v vesolju, nemško-ameriška dokumentarna serija, 15.50 Čokoladne sanje, slovenska nadaljevanka, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Spoznajmo Gruzijo, gruzijska dokumentarna oddaja, 17.50 Free spirits - Samosvoji, Nastija, dokumentarna oddaja, 18.00 Na sončni strani, dokumentarno-informativna oddaja, 18.35 Ozare, 18.40 Vrtna prigode, risanka, 18.57 Dnevnik, Sobotni Dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 35 vrtnic za Melodije morja in sonca, glasbena oddaja, 21.00 Melodije morja in sonca 2021, 23.10 Poročila, Šport, Vreme, 23.35 Džungla, koprodukcijski film, 1.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.00 Dnevnik, Sobotni Dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 2.55 Napovedujemo

SOBOTA, 10.07.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 7.00 Najboljše jutro, 9.00 Pričevalci, Zoran Dernovšek - Raketka, 10.55 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 12.10 Circum Regional, Otroški direndaj v domu za ostarele, koprodukcijska dokumentarna oddaja, 13.20 Avtomobilnost, 13.50 Slovensko olimpijsko stoletje, dokumentarna serija, 15.00 Kolesarstvo - dirka po Franciji, 14. etapa, 17.05 Po etapi, analiza dirke po Franciji, 18.10 Kaj pa Mojca? dokumentarni film, 20.05 Nepričakovano očka, francosko-angleški film, 22.45 So najlepše pesmi že napisane, koncert Alenke Godec, 0.55 Videotrak, 1.50 Info kanal

NEDELJA, 11.07.2021, I. spored TVS

7.00 Otroški program, 10.25 Kapitan Sabljezobi, vladar sedmih morij, norveška otroška nadaljevanka, 11.15 Ozare, 11.20 Obzorja duha, Franciška ekonomija, 11.55 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 12.45 Zelena generacija/Young Village Folk, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Poletni koncerti iz naših krajev -Vražji muzikanti na Ptuj, 14.25 Čez planke, S Simfoničnim orkestrom RTV

Slovenija v Južni Ameriki, Lima, 15.20 Let domov, belgijsko-nemški film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Joker, kviz, 18.15 Ginovo potepanje po zahodni italijanski obali, Kalabrija, kulinarčno-popotniška oddaja, 18.40 Šola za pošasti, risanka, 18.50 Frfra in Cufek, risanka, 18.57 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Midva, britanska nadaljevanka, 20.50 Intervju, Alenka Puhar, 21.45 Odmevi, Šport, Vreme, 22.25 Kraljevi vlak, avstrijsko-romunski dokumentarni film, 0.00 Za lahko noč: Poletje z baletom: Mednarodni poletni baletni seminar Danč's Piran, 0.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.45 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.35 Napovedujemo

NEDELJA, 11.07.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 7.00 Duhovni utrip, Svetovni etos, 7.15 Izzivi srebrne generacije, Kakovost bivanja, dokumentarno-izobraževalna oddaja, 7.40 Le plesat me pelji! 2018, 9.20 Cvetje v jeseni, Orkester Mandolina Ljubljana, 9.40 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.15 Melodije morja in sonca 2021, 13.50 Slovensko olimpijsko stoletje, dokumentarna serija, 15.00 Kolesarstvo - dirka po Franciji, 15. etapa, 17.50 Po etapi, analiza dirke po Franciji, 18.25 Ambienti, 20.05 Orient Express, vlak, ki je pisal zgodovino, nemško-avstrijska dokumentarna oddaja, 21.05 Žrebanje Lota, 21.15 Umori na podeželju (XXI.), britanska nadaljevanka, 22.55 Zvezdana, Tečem k sebi, 0.45 Info kanal

PONEDELJEK, 12.07.2021, I. spored

6.30 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Poletno jutro, 9.00 Prišla je sreča (II.), italijanska nadaljevanka, 10.15 Obzorja duha, Franciška ekonomija, 11.10 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.35 Narejeno v Kjotu, japonska dokumentarna serija, 12.00 Intervju, Alenka Puhar, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Severna obzorja (VI.), ameriška nadaljevanka, 14.30 Rojaki, oddaja o zamejcih, 15.15 Dober dan, Koroška, 16.00 Timi gre, risanka, 16.10 Žanov svet, risanka, 16.25 Kozmo (III.), belgijska otroška nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Sledi, dokumentarna oddaja, 17.55 Pujsa Pepa, risanka, 18.00 Simon, risanka, 18.05 Nejko, risanka, 18.25 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Dediščina Evrope: Letovišče, britanska nadaljevanka, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Wisting, koprodukcijska nadaljevanka, 23.50 Glasbeni večer, 0.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.45 Napovedujemo

PONEDELJEK, 12.07.2021, II. spored

4.00 Info kanal, 10.45 Poletno jutro, 13.00 Prislunhimo tišini, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.30 Čuki legende, koncert ob 30-letnici skupine, 15.20 Mojster in njegov Gašper, portret, 16.30 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.20 Zelena generacija/Young Village Folk, 17.50 Mama Evropa, dokumentarni film, 20.00 Nepal blizu neba, Iz Ilama v Katmandu, nemška dokumentarna serija, 20.45 Veliki slikarji na malem zaslonu (II.), Mladi Picasso, britanska dokumentarna serija, 21.35 Šoko Takanaši, odvetnica brez licence, japonska nadaljevanka, 22.30 Circum Regional, Ubijimo tišino, koprodukcijska dokumentarna oddaja, 23.25 Šampanjski twist, kratki igrani film, 0.45 Info kanal

TOREK, 13.07.2021, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Poletno jutro, 9.00 Prišla je sreča (II.), italijanska nadaljevanka, 10.20 Pisave Borut Kraševac, Ana Schnabl in Sarival Sosič, 10.50 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.20 Narejeno v Kjotu, japonska dokumentarna serija, 11.50 Tednik, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Severna obzorja (VI.) ameriška nadaljevanka, 14.30 Duhovni utrip, Svetovni etos, 15.00 Potepanja - Barangolások, Bükk hegység és Szekszárd/Hribovje Bükk in Szekszárd, 15.35 Otroški program, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Free spirits - Samosvoji Marc, Ron, Rafsan, dokumentarna oddaja, 17.55 Tib in Tamtam, risanka, 18.05 Bacek Jon, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Ločitve (I.), britanska nadaljevanka, 20.55 Zapuščina arabske pomladi - med preporodom in kaosom, nemška dokumentarna serija, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Pričevalci, Srečko Lisjak, 0.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.00 Napovedujemo

TOREK, 13.07.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 11.00 Poletno jutro, 13.10 Slovenski magazin, 13.50 Nara Petrovič, človek, dokumentarni film, 15.00 Kolesarstvo - dirka po Franciji, 16. etapa, 18.00 Jezik enakopravnosti, dokumentarni film, 20.30 Športno plezanje, svetovni pokal - težavnostno plezanje, 22.30 Šoko Takanaši, odvetnica brez licence, japonska nadaljevanka, 23.25 NaGlas!, Hatije Ismaili, 23.45 Ljubezen in spolnost v Indiji, francoska dokumentarna oddaja, 0.55 Videotrak, 1.55 Info kanal

SREDA, 14.07.2021, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Poletno jutro, 9.00 Prišla je sreča (II.), italijanska nadaljevanka, 10.15 Free spirits - Samosvoji Marc, Ron, Rafsan, dokumentarna oddaja, 11.00 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.30 Narejeno v Kjotu, japonska dokumentarna serija, 12.00 Slovenija - 30, Kako smo (z)gradili državo, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Severna obzorja (VI.), ameriška nadaljevanka, 14.35 Obrazi naših rojakov, Karl Hren, 15.00 Pod drobnogledom - Nagytó alatt, A koronavírus/Koronavirus, 15.50 Otroški program, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Kostarika, Vrnitev v pragozd, dokumentarni film, 17.55 50 knjig, ki so nas napisale, France Prešeren: Poezije, 18.05 Slastne medvedje zgodbe, risanka, 18.10 Slastni medvedji recepti, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Dobrodošli v Marly-Gomont, francoski film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Profil, Renato Zanella, 23.45 Kostarika, Vrnitev v pragozd, dokumentarni film, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.40 Napovedujemo

SREDA, 14.07.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 10.30 Poletno jutro, 12.40 Ginovo potepanje po zahodni italijanski obali, Kalabrija, kulinarčno-popotniška oddaja, 13.20 Otvoritveni koncert Cellofesta Ljubljana 2016, 15.00 Kolesarstvo - dirka po Franciji, 17. etapa, 17.10 Vikend paket, 18.30 Vprašanje identitete, dokumentarno-igrani film, 20.00 Na utrip srca: Lebdenje, baletna zgodba Rut Vavpotič, igrano-dokumentarni film, 20.55 Žrebanje Lota, 21.05 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, Tereza Kesovija, 21.50 Šoko Takanaši, odvetnica brez licence, japonska nadaljevanka, 22.45 Na koncu ceste, dokumentarni film, 0.45 Info kanal

ČETRTEK, 15.07.2021, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Poletno jutro, 9.00 Prišla je sreča (II.), italijanska nadaljevanka, 10.20 Kostarika, Vrnitev v pragozd, dokumentarni film, 11.00 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.30 Narejeno v Kjotu, japonska dokumentarna serija, 12.00 Moje mnenje, Razmislek o Sloveniji, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Severna obzorja (VI.), ameriška nadaljevanka, 14.30 Slovenski utrinki, 15.00 Moj gost/Moja gostja - Vendégem, portretna oddaja, 15.25 TV-izložba, 15.45 Timi gre, risanka, 15.55 Simon, risanka, 16.00 Žanov svet, risanka, 16.10 Tib in Tamtam, risanka, 16.20 Mulčki, risanka, 16.30 Zombi Lars, norveška otroška nadaljevanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Izzivi srebrne generacije, dokumentarno-izobraževalna oddaja, 17.55 Na kratko, Integracija, 18.00 V Goščavi, lutkovna nanizanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Ujet (I.), britanska nadaljevanka, 20.45 Antična velemesta, Atene, francoska dokumentarna serija, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Dediščina Evrope: Veliki slikarji na malem zaslonu (II.), Mladi Picasso, britanska dokumentarna serija, 23.50 Izzivi srebrne generacije, Osamljenost, dokumentarno-izobraževalna oddaja, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.40 Napovedujemo

ČETRTEK, 15.07.2021, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 10.35 Poletno jutro, 12.45 Poletni koncerti iz naših krajev -Vražji muzikanti na Ptuj, 14.00 Profil, Renato Zanella, 15.00 Kolesarstvo - dirka po Franciji, 18. etapa, 18.00 Lepa Vida ali film o hrepenenju, dokumentarna film, 18.55 Videotrak, 20.00 Šest mojstrov v viktorijanski hiši, britanska dokumentarna serija, 21.00 Avtomobilnost, 21.30 Ambienti, 22.00 Šoko Takanaši, odvetnica brez licence, japonska nadaljevanka, 23.10 Slovenska jazz scena: Tone Janša LongWay Quartet, 0.45 Info kanal

Slovenska bakla obiskala tudi Porabje

Baklo sta predsednika krovnih organizacij, Andrea Kovács in Karel Holec, v spremstvu otrok prevzela na nekdanjem mejnem prehodu Martinje-Gornji Senik

Olimpijski komite Slovenije - Združenje športnih zvez je pred dobrimi tremi leti pred zimskimi igrami v Pjongčangu premierno izvedel pot plamenice po Sloveniji, letos pa je pred olimpijskimi igrami v Tokiu projekt Slovenska bakla še bolj obsežen in do stopen takorekoč slehernemu Slovincu. Gre za promocijski projekt, v katerega so organizatorji vključili čim več lokal-

nih ljubiteljev športa, aktivnih otrok, zdajšnjih in nekdanjih vrhunskih športnikov ter gospodarstvenikov in drugih zanimivih občanov. Z baklo želijo širiti vrednote olimpizma, sporočila solidarnosti, upanja in jeklene volje. Želijo tudi pokazati, da sta rekreativni in vrhunski šport med seboj tesno povezana. Slovenska bakla, ki je izdelana iz recikliranega jekla Skupine SIJ - Slovenske

industrije jekla, v kombinaciji z lesom, bo v 81 dneh do 23. julija obiskala vseh 212 slovenskih občin, obiskala pa je tudi zamejske Slovence. V Slovenskem Porabju, kjer se je mudila 30. junija v večernih urah, sta jo spremljala tudi dež in toča. (Podrobneje o tem v naslednji številki Porabja.)

Tekst in fotografija: Silva Eöry

Predsednik DSS na Triglavu

Predsednik DSS Karel Holec se je v počastitev 30. obletnice samostojne Slovenije 28. junija povzpел na Triglav. Z njim je bil tudi njegov prijatelj s Koroške Boris Goljat. Na njegovo pobudo tudi kot predsednika Porabskega kulturnega in turističnega društva Andovci je že precej Porabcev osvojilo najvišji slovenski vrh, saj društvo vsako leto organizira pohod od malega Triglava v Andovcih do Triglava.

MS

Munkatársat keresünk azonnali kezdéssel!

Térburkoló, hidegburkoló, kőműves szakmával
(szakmai tudás előnyben)

Fizetés kollektív szerződés szerint, tudás, szorgalom alapján magasabb bér,

Fizetés nettó 1900-2200 euró között.

A munkavégzés helye Dél-Burgenland, Délkelet-Stájerország (ingázó munkahely), de szállást szükség esetén biztosítunk.

Német, magyar nyelvtudás előny.

Jelentkezni lehet a következő elérhetőségeken:

CSA_BAU

Schlossweg 25, A-8280 Fürstenfeld

Obere-Hauptstraße 6, A-7561 Heiligenkreuz

Tel. 0043 664 2019655

office@csabau.at

Wir suchen zum sofortigen Eintritt!

Pflasterer, Fliesenleger und Maurer
(vorzugsweise mit Fachausbildung)

Bezahlung nach Kollektivvertragsentlohnung

je nach Einstufung, Kenntnisse und Leistung!

Zwischen 1900,- und 2200,- netto

Unser Tätigkeitsgebiet ist das südliche Burgenland und Süd Ost Steiermark (tägliche Heimfahrt)

Wir freuen uns auf Ihre Bewerbung!

CSA_BAU

Schlossweg 25, A-8280 Fürstenfeld

Obere-Hauptstraße 6, A-7561 Heiligenkreuz

Tel. 0043 664 2019655

office@csabau.at

Budapest

Csatlakozz csapatunkhoz!

Szlovén nyelvű
Ügyfélszolgálati munkatárs

konzolvilág

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukić
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska
Sobota; Slovenija

Časopis podpira: Državna slovenska samouprava, Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD. Številka bančnega računa: HU75 11747068 20019127 00000000. SWIFT koda: OTPVHUHB